

УДК 336.225.674

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Костирко А.Г., канд. екон. наук,
e-mail: kosturkoa@gmail.com

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Процеси глобалізації диктують нові умови для суб'єктів господарювання, посилюючи конкуренцію. За таких умов все більше компаній прагне показати, що вони відкриті і чесні зі своїми стейкхолдерами. Це прагнення реалізується через висвітлення інформації у нефінансових звітах. При цьому крім загальноприйнятої інформації про результати діяльності компанії у нефінансових звітах розкривається інформація про її вплив на навколишнє середовище та соціум. Таким чином формування і оприлюднення нефінансової звітності створює довіру інвесторів і суспільства, загалом, до компаній, які її готують. Проте, остаточна довіра до діяльності компаній може бути лише тоді, коли представлена нефінансова звітність достовірно відображає

соціальну позицію підприємства. Одним із способів формування довіри до такої інформації є проведення аудиту нефінансової звітності. Цей напрям аудиту має не досить значний досвід, а тому потребує подальшого вивчення з метою його вдосконалення.

На сьогодні нефінансова звітність підприємства представлена різними формами і змістовим наповненням. До нефінансової звітності слід віднести звіт про управління, соціальний звіт, звіт про сталий розвиток тощо, які охоплюють економічні, екологічні і соціальні аспекти діяльності компаній.

Звіт про управління – документ, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності [1]. Інформація, яка представлена у такому звіті, є певною мірою візитівкою підприємства на державному і міжнародному рівнях. Нефінансовий звіт виступає важливим інструментом формування іміджу компанії, зростання якого підвищує її конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість. Враховуючи сучасні особливості ведення бізнесу, спричинені пандемією і карантинном, доречним було б у звіті висвітлити вплив цих чинників на діяльність підприємства із визначенням заходів щодо мінімізації цього впливу. Як свідчить зарубіжний досвід, для інвесторів від моменту початку пандемії значно зросла значущість соціальних факторів, зокрема соціальної підтримки бізнесом. Таким чином підприємства можуть показати свою здатність адаптації до непередбачуваних зовнішніх несприятливих чинників і забезпечувати свою стійкість.

Поряд із зовнішніми стейкхолдерами, зацікавленість до його змісту підвищується і серед співробітників компанії. Тому прозорий і достовірний звіт компанії слугує підтримкою лояльності її персоналу. З метою приведення звіту до єдиного, зрозумілого на міжнародному рівні формату, доцільним є використання відповідних стандартів, найпоширенішим серед яких є стандарт GRI (Global Reporting Initiative).

На даний час нефінансову звітність за стандартами GRI складають більше 2000 компаній світу, що є представниками як великого, так і малого бізнесу. Українські компанії почали все частіше готувати звітність за GRI. Аналізуючи даний аспект в Україні за час існування GRI за його стандартами звітували більше 25 компаній. З 2008 року можемо відмітити, що найбільшу кількість звітів було підготовлено у 2015 році – 14 компаній, у 2018 і 2019 роках – 15 компаній [2].

Підготовка нефінансового звіту – це відповідний процес, який передбачає збір і обробку інформації про діяльність суб'єкта господарювання не лише з фінансових питань. Тому при його формуванні доречним є залучення не лише облікового персоналу, а й фахівців із різних відділів. При цьому, враховуючи важливість даного звіту для іміджу компанії, з метою забезпечення достовірності поданої у ньому інформації необхідним є розробка внутрішнього нормативного регулювання щодо формування робочої групи з підготовки звіту та джерел інформації.

Досліджуючи методологію проведення аудиту соціальної відповідальності, можна визначити головний предмет такого аудиту як сукупність соціально-орієнтованих процесів і явищ підприємства, які знаходяться у спектрі площини соціальної відповідальності, є елементом загальної системи управління господарською діяльністю та підлягають процедурам аудиторської перевірки [3].

Процедура перевірки виконується у відповідності до Міжнародного стандарту по підтвердженню достовірності інформації (ISAE) 3000, Завдання із підтвердження достовірності інформації, що не є аудитом та оглядовими перевірками ретроспективної фінансової інформації [2].

На практиці, професійні аудитори використовують, зокрема, методичний інструментарій фінансового аудиту з метою надання впевненості нефінансовій звітності компанії. Однак, між фінансовим і соціальним аудитом існують суттєві відмінності. Як показала практика, існуюча система аудиту не спроможна забезпечити не тільки достатню, а й обмежену впевненість щодо більшості кількісних і якісних показників нефінансового звіту [4].

За результатами дослідження визначено низку чинників, які стримують попит і пропозицію на верифікацію нефінансової звітності:

- повільність процесів імплементації у вітчизняну практику обліку, аудиту та управління міжнародних принципів і стандартів соціальної відповідальності, які прийняті міжнародними неурядовими організаціями [3];

- не достатньо розроблена методика проведення аудиту нефінансової звітності;

- відсутність значного досвіду аудиту нефінансової звітності;

- складність інформаційного забезпечення аудиторської перевірки;

- нестабільні фінансові можливості користувачів аудиторських послуг.

З метою вирішення проблемних аспектів, з якими стикаються суб'єкти аудиторської діяльності при проведенні аудиту нефінансової звітності, важливим є висвітлення у вітчизняному законодавстві сутності такого напрямку аудиту та його призначення. Крім того, необхідним є розвивати методика аудиту з врахуванням зарубіжного досвіду та виявлених чинників у вітчизняній аудиторській практиці.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

2. Стандарти GRI – універсальний конструктор для річного звіту вашої компанії. : офіційний сайт компанії «Baker Tilly». URL: <http://www.bakertilly.ua>.

3. Крюкова І. О. Проблеми організації аудиту соціальної відповідальності в аграрних формуваннях та напрями їх вирішення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 828-833.

4. Король С. Аудит нефінансової звітності: проблеми та напрями вдосконалення. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2017. Випуск 44. Частина II. С. 55-63.